

Республикари пултарулла җамрәксем пирки хаҗатра тәтәшах җыратпәр. Вёсен йышёнче - стипендиатсем, төрлө шайри конкурс-әмарту җөнтөрүҗисем. Хальхинче «ҖХ» төпелне РФ Президентчён җөр-шыври җамрәк әсчахсене паракан 600 пин тенкөлөх грантне тивёҗнө Михаил Беликова чөнтөмөр. Вәл - И.Н.Ульянов ячөллө ЧПУн химипе фармацевтика факультөчөн доцентө. Михаил студентсене вөрөнтме, әсләләх өҗөнче сулмакля утәмсем тума епле өлкөрет-ши?

Михаил Беликов җөнө Шупашкарти 13-мөш шулта вөрөннө. Алла аттөстат илсенөх И.Н.Ульянов ячөллө ЧПУн хими факультөтне вөрөнме көнө. җамрәк доцент каласа кәтартнә тәрәх - әна җак предмет пөлү җуртне җүрөнө чухнөх килөшнө, вәл сәнавсем тума юратнә. Шулта вәтам вөрөнни те яша аслә шул сукмакне такәрлатма чәрмав күмен. Михаил географи, истори урокөсене кәмәлләнә. Вәл урокра япәх паллә илнөшөн кулянман. Унән шухәшөпе - дневнике «4» ө «5» лартни пөлтерөшлө мар, чи пахи пуҗра әс пулни. 3-мөш курсра вөрөннө чухне вәл көнөкере җырнине әса хывнипе җырлахман, пөр-пөр сәнав ө төпчев туса историрө тарән йөр хәварма пултарасса әнланнә. җакән хыҗҗән наукапа кәсәкланма тытәннә.

Студент сулөсенчөх әсләләх өҗне күлөннөскөр диплом илсен аспирантурәна көнө. Михаил - хими әсләләхөн кандидатчө. 2009 җултанпа вәл преподаватөльрө өҗлет. җамрәксене вөрөнтме тата наука өҗне явәҗтарма кәмәллать. Студент пурнәҗөпе темөҗө сул каялла җөҗ сыв пуллашнәскөре преподаватөль тивөҗне пурнәҗлама җәмәл-и? Вәл

хёр-упраҫпа яш-көрөме итлеттереет-и? Шпаргалкаран ҫыrsa илме ирөк парать-и?

- Кашни ушкәнрах дисциплина юратса вөрөнекенсем, ун ҫине алә сулакансем тата төпө-йөрөпе аңкарса ҫитерейменнисем пур. Хам та ҫамрақ пулнаран вөсене аңланма тәрәшатәп. Шпаргалкасем, студентән ытти ултав мелө маншән варттанләх мар. Вөсенчен ҫирөп ыйтатәп пулин те пуләшатәп. Лекции пөр вәхәтрах 30 ҫын түрөх аңланма пултараймасть. Хәшө-пөри хәвәрт тавҫарать, теприне вара вәхәт кирлө. Заняти хыҫҫән юлнисене тепөр хутчен аңлантарса паратәп, студентсемпе уйрамман та өҫлетөп, - сәмах ҫәмхине сүтрө доцент.

Михаилән әсләләхри ҫитөнөвөсемпе өҫөсем кәсәклантарчөҫ. Вәл ҫулталәк ҫурә каялла ҫөнө әрури информации сыхласа хәварма май паракан ҫөнө материалсене төпчөме тытәннә. Эпир кулленхи пурнәҫра CD тата DVD-дисксемпе, флешкапа уса куратпәр. Пурәна киле вөсене те урәх япалапа уләштарма тивет. Михаил нумай информации ырнаҫтаракан диск тәвать. Унән каләпәшне ахальлинчен ҫөр, пин хут үстерөсшөн вәл. Шухәшне ҫөнө хими япалисемпе уса курса пурнәҫа кертөсшөн. Доцент пөлнө тәрәх - кунашкал төпчөвөсем Раҫҫөйре хальләхе ҫук. Нумай информации көрөкен диска чылай компьютер йышәнмасть. Михаил ку ҫитменләхе пөтерөсшөн. 600 пин тенкөлөх грант аңа төпчөвө өҫне малалла тәсма май парө. Вәл каланә тәрәх - сәнавөсем тума ятарлә хатөрсөм, реактивсөм кирлө. Вөсем вара ҫав тери хаклә. Ҫитменнине, ҫакскөрсөне чикө лөш өнчен саккаспа ҫөҫ күрөсе килөҫсө. Ҫөнө япала тупни әсләләхри пөр утам ҫөҫ. Унән паллине, уйрамләхне ҫыrsa кәтартиччен нумай өҫлөмөллө.

Әсләләхән тепөр өнө медицинапа ҫыхәннә. Вәл әмөллө төрлө препарат организма мөнлө ирөлнине, үт-пөвө мөнлө витөм күнине төпчөт. Кирөк өплө әмөллө те сиенлине чылайәшө пөлет. Ҫавәнпах халәхра: «Пөрнө сиплетөн, теприне сиен күрөтөн», - төҫсө. Михаил ҫакна уҫамлатасшән. Вәл әмөллө ятарлә капсулаңа ырнаҫтарса кирлө орган патнө ҫитмөллө тәвасшән. Кун пөк чухнө препарат ыратакан ыраңа ҫөҫ сиплет, ытти органа сиен күмөст. Паллах, ку өнөпө те өҫлөмөлли, төпчөмөлли нумай. Михаил ҫамраксөне сывә пурнәҫ йөркине пәхәнма, кирөк өплө әмөллө те организмшән сиенлө пулнине шута илсө аңа питө кирлө чухнө ҫөҫ өҫмө сөнчө.

Сәмах май, наука кандидачөн ку пөррөмөш гранчө мар. 2010 ҫулта вәл 320 пин тенкө тивөснө. Хавхалантарупа уса курса наукашән пысәк пөлтерөшлө утам тунә. Унән өҫөсем лабораториө упранаҫсө. Ҫөнө япаласөм пирки ыттисөм мөнлө пөлөҫсө-ха? Әсчәхсөм хәйсөн өҫөсем пирки наука журналөсемпе хаҫачөсөнчө ҫыраҫсө. Михаил кунашкал 20 материал пичөтлөнө, тепөр 50-шне көске хыпар пөк ырнаҫтарнә. Химипө фармацевтика кафедрин доцентчө пуләшнипө әсләләх өҫө ҫырна студентән төпчөвө пөлтөр «УМНИК»

программара џентернѣ. џамрѣк преподавательшѣн ку та хайне евѣр џитѣнѣ.

Ѡслѣлѣха пуџѣпех парѣннѣ џамрѣкѣн пушѣ вѣхѣт тупѣнать-ши?

- Чѣннипе, хими манѣн ѣџ џеџ мар, кулленхи пурнѣџ та. Университетран таврѣнсан та ѣџ пирки шухѣшлатѣп. Лабораторири пек сѣнавсем ирттерместѣп пулин те ыран, виџмине мѣн тумаллине палѣртатѣп, ѣслѣлѣх статйисем вулатѣп. Хими япалисемпе ѣслени сывлѣхшѣн сиенлине пѣлсе уџѣ сывлѣшра пулма тѣрѣшатѣп, вѣхѣт тупѣнсан паркра чупатѣп, - калаџѣва тѣсрѣ џамрѣк ѣсчах.

Паллах, кирек епле ѣџре те хайѣн уйрѣмлѣхѣсем пур. Хими препарачѣсем сывлѣха япѣх витѣм кѣресси Михаила хѣратмасть. Унѣн шухѣшѣпе - ѣџе кирлѣ пек пурнѣџласан нимѣнле йывѣрлѣх та сиксе тухас џук. џѣнѣ хатѣрсемпе тата япаласемпе сѣнав тунѣ чухне вара асѣрханни пѣсмасть. Доцент студентсене те яваплѣха туйса ѣџлеме вѣрентет. Сѣнавсем тунѣ чухне лабораторири пѣччен пулма юраманни пирки тѣтѣшах аса илтерет.

Михаилѣн тепѣр тивѣџѣ - пултаруллѣ џамрѣксене республикѣрах юлма хистесси. џакна вѣл кунта та сѣнавсем ирттерме май пуррипе ѣнлантарать. Ют хулари пыџѣк шалу илѣртнине лайѣх пѣлет доцент, апла пулин те тѣван тѣрѣхрах ѣџлесепе пурѣнма тѣв тѣвать. Кунта ѣна йѣлтах тивѣџтерет, килѣшет. Михаилѣн тѣллевѣсем пыџѣк, вѣл пире хайѣн џитѣнѣвѣсемпе малашне те савѣнтарасси иккѣлентермест. 28 џултискер ЧР Пуџлѣхѣн стипендине те тѣватѣ хутчен тивѣџнѣ.

џамрѣк ѣсчахсен џитѣнѣвѣ мѣнрен килет-ши?

- Ѡслѣлѣха кѣлѣнме тѣв тунѣ хѣр-упраџпа яш-кѣрѣме лайѣх преподаватель кирлѣ. Ѡста педагог студента кѣсѣклантарма пѣлетех. Малашлѣха курса ѣџлемелле, тѣпчевсене паянхи пурнѣџ ыйтѣвѣсене тивѣџтермелле тумалла. Ѡџе пуџѣннѣ чухне укџа-тенкѣ пирки мар, чун канѣџѣ пирки шухѣшламалла, ытти йѣлтах пулать, - калаџѣва вѣџлерѣ Михаил Беликов.

Газета " Ҷамрăксен хаҗачѣ". 2014. Янв. 31.